

ІННОВАТИЗАЦІЯ ЯК ПРОГНОСТИЧНА ІДЕЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

©2019 ГРИНЬКО П. Л.

УДК 65.012.23.001.76:004.67
JEL: O31; O38

Гринько П. Л. Інновацізація як прогностична ідея розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки

У статті вирішено важливе науково-практичне завдання щодо виявлення тенденцій інноваційного розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки. Відзначається, що процес інновацізації формується через побудову державної інвестиційної політики, яка оцінює потенціал, визначає пріоритети в завданнях розвитку, що враховується під час розподілу ресурсів. З'ясовано, що наукова думка твердо стоїть на позиціях домінуючого впливу інновацій і інвестицій в інновації, що виводить завдання покращення інвестиційного клімату в основні пріоритети, особливо в умовах становлення цифрової економіки. Доведено, що поняття «інноваційна діяльність» на теперішній час трансформується в поняття «інновацізація», суть якого значно ширше, оскільки його світовий масштаб обумовлений становленням інформаційно-комунікаційної парадигми розвитку цифрової економіки. Визначено, що перехід до інноваційної моделі економічного зростання є одним із головних завдань держави на найближчу перспективу. Проаналізовано показники інноваційного розвитку України за 2014–2018 рр. для оцінки її інноваційного потенціалу з використанням Глобального індексу інновацій, що уможливило виявлення сильних і слабких сторін інноваційного розвитку нашої країни.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інновацізація, цифрова економіка, трансформація, індекс інновацій.

DOI:

Рис.: 3. Табл.: 1. Бібл.: 12.

Гринько Павло Леонідович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)
E-mail: pavelgrinko@gmail.com

УДК 65.012.23.001.76:004.67
JEL: O31; O38

UDC 65.012.23.001.76:004.67
JEL: O31; O38

Гринько П. Л. Інновацізація як прогностична ідея розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки

В статье решена важная научно-практическая задача относительно выявления тенденций инновационного развития бизнеса в условиях цифровой экономики. Отмечается, что процесс инноватизации формируется через построение государственной инвестиционной политики, которая оценивает потенциал, определяет приоритеты в задачах развития, учитываемые во время распределения ресурсов. Выяснено, что научная мысль твердо стоит на позициях доминирующего влияния инноваций и инвестиций в инновации, которые выводит задачу улучшения инвестиционного климата в основные приоритеты, особенно в условиях становления цифровой экономики. Доказано, что понятие «инновационная деятельность» в настоящее время трансформируется в понятие «инноватизация», суть которого значительно шире, поскольку его мировой масштаб обусловлен становлением информационно-коммуникационной парадигмы развития цифровой экономики. Определено, что переход к инновационной модели экономического роста является одной из главных задач государства на ближайшую перспективу. Проанализированы показатели инновационного развития Украины за 2014–2018 гг. для оценки её инновационного потенциала с использованием Глобального индекса инноваций, что сделало возможным выявление сильных и слабых сторон инновационного развития нашей страны.

Ключевые слова: инновационное развитие, инноватизация, цифровая экономика, трансформация, индекс инноваций.

Рис.: 3. Табл.: 1. Библ.: 12.

Гринько Павел Леонидович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)
E-mail: pavelgrinko@gmail.com

Hrynko P. L. Innovatization as a Predictive Idea of Business Development in the Context of Digital Economy

The article solves an important scientific and practical problem regarding identifying tendencies of innovative business development in the context of digital economy. It is specified that the process of innovatization is formed through the building an investment policy of the State, which evaluates the potential, determines the priorities in development tasks, taken into account during the allocation of resources. It is ascertained that scientific thought is firmly committed to the dominant influence of innovation and investment in innovation, which puts the challenge of improving the investment climate at the top priorities, especially in the context of the establishing digital economy. It is proved that the concept of «innovation activity» nowadays is being transformed into the concept of «innovatization», the essence of which is much broader, as its global scale is justified by the emergence of the information-communication paradigm of digital economy development. It is defined that the transition to an innovative model of economic growth is one of the main tasks of the State in the near future. Indicators of Ukraine's innovative development for 2014–2018 are analyzed to assess its innovation potential using the Global Innovation Index, allowing to identify the strengths and weaknesses of our country's innovative development.

Keywords: innovative development, innovatization, digital economy, transformation, index of innovations.

Fig.: 3. Tabl.: 1. Bibl.: 12.

Hrynko Pavlo L. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)
E-mail: pavelgrinko@gmail.com

Теоретичне осмислення сучасного стану інноваційного розвитку бізнесу в умовах економічної глобалізації можливо здійснити на підставі аналізу змін у виробничих процесах, переорієнтації діяльності зі створення матеріальних благ

до надання послуг, що є найбільш фундаментальними ознаками цифрового суспільства.

Статистика країн – членів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), незважаючи на загальносвітову нестабільність, свідчить про стійке

зростання світової торгівлі продуктами цифрової економіки (у середньому, зростання становить близько 4%), випереджальними темпами зростає обсяг послуг, що надаються (до 30% у рік). Розвивається і стає доступнішою цифрова інфраструктура, підвищується якість комунікаційних мереж через впровадження технологій 4G, а на теперішній час вже й 5G, при цьому збільшуються можливості використання мобільних пристроїв для доступу в Інтернет, що, в кінцевому підсумку, дозволяє прогнозувати все більший радіус дії та розвиток цифрових технологій у світі [1].

Відбувається трансформація бізнесу та традиційних ринкових відносин, що вимагає нових рішень з удосконалення системи управління організацій. Тобто необхідно враховувати, що цифрові технології мають суттєвий вплив на прискорення інновацій, тому показники інвестицій у розвиток цифрового потенціалу бізнесу є важливим фактором його конкурентоспроможності в сучасних умовах.

До вирішення проблем інвестиційно-інноваційного розвитку протягом багатьох років звертається чисельне товариство вітчизняних і західних учених. Зарубіжна економічна література у сфері забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності (Дж. К. Ван Хорн, Д. Вібмер, М. Д. Джонкі, М. Кентер, А. З. Майлер, К. Парк, У. А. Салман, Г. Стефенсон, У. Ф. Шорт, С. Шрейдер та багато інших) основну увагу приділяє історії формування та сучасному стану фінансових інститутів, особливостям їх організаційно-правової побудови та функціонування.

У вітчизняній економічній літературі проблема інвестиційно-інноваційного розвитку представлена також досить широким спектром робіт, в яких приділяється значна увага процесу інновацій, а саме: Андреевої В. Г., Антонюка Л. Л., В. В. Белявцевої, Т. В. Бочулі, А. П. Гринько, М. П. Денисенка, В. М. Гейця, Т. П. Лободзинської, М. В. Максимової, К. Й. Пугачевської, В. П. Семиноженка та інших.

Провідні економісти приділили цьому питанню достатню увагу, але в умовах цифрової економіки України ці проблеми потребують подальшого, більш глибокого вивчення.

Проблема становлення цифрової економіки може бути вирішена на основі: 1) переходу до соціокультурної еволюції на базі креативного інтелекту; 2) побудови нової економіки, що забезпечує необхідні умови для гармонізації відносин в ланцюгу: «індивід – підприємство – суспільство – держава». При цьому інновації стають все більше затребуваними не тільки окремими підприємцями, а і національними господарськими системами, світовою економікою в цілому. Це свідчить про те, що економічні відносини перейшли до якісно нового етапу свого розвитку. Тому метою даної статті є уточнення змістовного наповнення термінологічного апарату щодо таких понять, як «інноваційний розвиток», «інновація»

бізнесу та аналізу цих індикаторів в умовах цифрової економіки України.

В умовах невизначеності та динамічних зовнішніх перетворень здатність бізнесу підтримувати безперервний інноваційний розвиток стає визначальною конкурентною перевагою. Безпосередньо інноваційний розвиток визначається як процес господарювання, що передбачає безперервний пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства в мінливих умовах зовнішнього середовища [2]. За різноманіттям думок окремих авторів наукових праць, «розвиток» пропонується розглядати в поняттях «безперервність» (В. Дергачова), «несуперечливість, збалансованість» (А. Бурда), «рівноважність» (С. Круковська, П. Каменський), «керованість» (С. Солохіна). У зв'язку з поняттям «управління розвитком» науковці відмічають такі особливості та властивості, як здатність досягнення поставленої мети (Є. Масленіков), достатність прибутку (О. Берковець, А. Короленко), високий рівень безпечності (В. Василенко), здатність протистояти зовнішнім негативним впливам (Т. Козаченко) тощо. Ми погоджуємось, що «Інноваційність» – як поняття – це характеристика, ознака явища, процесу відповідно до часового контексту змін в економічному середовищі, прикмета нового знання, відмінна характеристика від інших, включає оригінальність, є похідним терміном від «інновація», що визначає зміни в якості. За аналогією з поняттям «традиційне» – як звичне, прийнятне, відоме, «інноваційне» означає якраз нетрадиційне, нове. Не до кінця визначене, незвичайне, не таке «як прийнято» [3, с. 36].

На нашу думку, у розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки більш доцільно використовувати саме поняття «інноваційний розвиток», суть якого полягає в проведенні комплексного соціально-економічного розвитку держави через призму інтелектуалізації капіталу, глобалізацію економічних процесів, становлення знанневого суспільства, здобутків науково-технічного прогресу з використанням таких механізмів, як хмарні технології, великі бази даних, новітні комп'ютерні технології тощо. Вважаємо, що інноваційний розвиток бізнесу в умовах цифрової економіки – це сформована траєкторія, за якою покращуються якісні та кількісні параметри діяльності підприємств, забезпечується зміцнення їх конкурентних позицій на ринку, що досягається через інновацію, світовий масштаб якої обумовлений становленням інформаційно-комунікаційної парадигми розвитку цифрової економіки.

Дослідження термінологічного апарату доводять, що поняття «інноваційна діяльність», на наш погляд, на теперішній час потребує змістовного поглиблення та його трансформації в поняття «інновація», суть якої в умовах цифрової економіки значно ширше й розкривається через глобалізацію

та вдосконалення інформаційного простору, трансформацію бізнес-моделей за допомогою цифровізації, впровадження передових технологій, модифікації інфраструктури організацій, інтелектуалізації персоналу (рис. 1).

Ми повністю підтримуємо думку Т. В. Бочулі, що «Інноватизація є свідомою діяльністю з генерування нововведень для прямого впливу на їх реалізацію, внаслідок чого підвищується ефективність економічних, соціальних та інформаційних систем, які характеризуються безперервністю змін і розвитку через своєчасну реакцію на чинники зовнішнього середовища, адаптацію до нових умов взаємодії та активізацію координації зв'язків» [4, с.12].

Таким чином, загальна концепція «інноватизації» на макрорівні в умовах цифрової економіки заснована на розвитку знанневого суспільства з урахуванням закономірностей, цінностей, про-

цесів трансформації та інтеграції в умовах глобалізації інформаційно-технологічного простору та цифровізації для цілей прискореного розвитку бізнесу.

На нашу думку, на мікрорівні інноватизація в умовах цифрової економіки – це процес, який передбачає революційну трансформацію моделей бізнесу, удосконалення та розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури організацій, інформаційно-комунікаційної парадигми та інтелектуального капіталу з використанням методів цифровізації, нових підходів до творчої та креативної праці персоналу та формування інноваційної культури в організації.

Теоретичне осмислення впливу зростаючих потоків даних на сучасну соціально-економічну систему можна відзначити в концепціях постіндустріального та інформаційного суспільства. Зміни у виробничих процесах, трансформація виробництва зі створення матеріальних благ на надання послуг, глобалізація економіки відзначаються теоретиками цифрової су-

Рис. 1. Інноватизація як прогностична ідея розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки

спільства як найбільш фундаментальних ознак нового типу суспільства, викликаного інформатизацією [5].

Переорієнтація України на інноваційний розвиток можлива тільки за умови масштабної реалізації інноваційних проєктів, а перехід до інноваційної моделі економічного зростання є одним із головних завдань держави на найближчу перспективу. Згідно зі статистичними даними, на теперішній час в Україні 834 підприємства є інноваційно активними. «Протягом 2016 року підприємства витратили на інновації 23,2 млрд грн, у тому числі на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 19,8 млрд грн, на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки – 2,4 млрд грн, на придбання наявних знань від інших підприємств або організацій – 0,1 млрд грн та 0,9 млрд грн – на іншу інноваційну діяльність (включаючи проєктування, навчання, маркетинг та іншу відповідну діяльність)» [6, с. 21].

Роль держави ускладнюється у зв'язку з підтримкою спрямованих структурних зрушень і проведенням інституційних реформ, що сприяють розкриттю науково-технічного потенціалу, НДКР, можливостей інтелектуально креативних ресурсів людського капіталу – в рамках єдиного консенсусу «наука – освіта – виробництво». «Провали» ринку в інноваційній сфері змушують державу приймати на себе ряд організаційних, фінансових та інституційних функцій з регулювання інноваційного циклу, в рамках якого більшою чи меншою мірою присутні «неринкові» фази. Ми погоджуємося з думкою, що «Сучасний стан інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств реального сектора економіки України характеризується існуванням позитивних і негативних тенденцій, своєчасне врахування яких дозволить сформувати стратегічний вектор їх стійкого функціонування та розвитку, забезпечити конкурентоспроможність суб'єктів цього сектора, а через нього – національного господарства в цілому» [7, с. 73].

На теперішній час у світі використовується значна кількість індексів, за допомогою яких можна оцінити інноваційний розвиток країни за різними напрямками суспільного життя. Серед них найбільш детальну і повну характеристику країни надає Глобальний індекс інновацій (GII), що уможливає отримання оцінки, у тому числі й України, за всебічними параметрами, а саме: людський капітал і дослідження; інфраструктура; стан ринку та стан бізнесу; рівень технологічного розвитку та креативні результати. Розгляд та аналіз цих параметрів сприяє розробленню ефективної політики держави, націленої не тільки на інноватизацію виробництва, а й на розвиток наукових досліджень, освіти, інтелектуалізації капіталу тощо.

GII виступає ключовим індикатором і базою детальних показників для економіки. У 2018 р. вийшов одинадцятий щорічний звіт «Глобальний інноваційний індекс-2018: енергетика світу та інновації», який є результатом співпраці між Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою Організацією інтелектуальної власності (ВОІВ) та охоплює 126 економік світу. Основою звіту є рейтинг інноваційних можливостей та результатів світових економік. Глобальний індекс інновацій включає два субіндекси: субіндекс інноваційного входження та субіндекс інноваційного виведення, кожен з яких складається з ключових елементів (рис. 2).

Субіндекс інноваційного входження охоплює п'ять вхідних показників – елементів національної економіки: інституції; людський капітал і дослідження; інфраструктура; стан ринку та стан бізнесу.

Субіндекс інноваційного виведення складається з таких ключових індикаторів результатів інновацій: рівень технологічного розвитку та креативні результати. Загальна оцінка GII розраховується як середнє значення даних субіндексів входження та виведення. Коефіцієнт ефективності інновацій – це співвідношення субіндексу виведених даних до субіндексу входження.

Рис. 2. Структура глобального індексу інновацій

Рейтинг України серед країн світу змінюється під впливом зовнішніх чинників і у 2017–2018 рр. розвиток країни становив:

1) за глобальним інноваційним індексом у 2017 р. – 36,45 бала (50 місце зі 127 країн), у 2018 р. – 38,52 бала (43 місце зі 126 країн світу);

2) за глобальним індексом конкурентоспроможності у 2017 р. – 4,00 бали (85 місце зі 138 країн), у 2018 р. – 4,11 балів (81 місце зі 137 країн);

3) за індексом соціальної глобалізації – вражаюче зниження з 33 місця у 2017 р. до 49 місця зі 207 країн світу у 2018 р..

Для формування цілісної картини інноваційного потенціалу України проаналізуємо показники інноваційного розвитку країни за 2014–2018 рр. (табл. 1) [8–10].

ходу та забезпечення процвітання економіки. Інституційна база надзвичайно важлива для підтримки конкурентоспроможності та розвитку економіки. Рейтинговий бал інституцій значно підвищився у 2018 р. – до 49,1 бала порівняно з попередніми роками (48,7 – у 2016 р., 47,9 – у 2017 р.). Позитивна тенденція спостерігається і за станом бізнесу, за цим показником Україна з 87 місця у 2014 р. перемістилася на 46 місце у 2018 р.

Глобальне дослідження Doing Business-2017, що публікується Світовим банком, висвітлює рейтинг щодо створених у країнах світу умов для ведення бізнесу. Рейтинг охоплює 190 країн і умови ведення бізнесу в них. Україна у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурен-

Таблиця 1

Динаміка складових глобального інноваційного індексу України за 2014–2018 рр.

Складові інноваційного потенціалу	Рік									
	2014		2015		2016		2017		2018	
	бал	місце	бал	місце	бал	місце	бал	місце	бал	місце
Глобальний інноваційний Індекс	36,3	63 зі 143	36,45	64 зі 141	35,7	56 зі 128	37,6	50 зі 127	38,5	43 зі 126
Субіндекс інноваційного входження	38,2	88	39,06	84	38,9	76	41,0	77	42,2	75
Інституції	52,9	103	52,2	98	48,7	101	47,9	101	49,1	107
Людський капітал і дослідження	36,6	45	40,4	36	40,8	40	39,6	41	37,9	43
Інфраструктура	27,1	107	26,3	112	32,3	99	39,3	90	38,1	89
Стан ринку	45,1	90	43,9	89	42,1	75	43,2	81	42,7	89
Стан бізнесу	29,1	87	32,4	78	30,6	73	35,3	51	34,5	46
Субіндекс інноваційного виведення	34,4	46	33,85	47	32,5	40	34,2	40	39,8	35
Розвиток знань і технологій	38,2	32	36,4	34	34,1	33	32,8	32	36,7	27
Результати креативної діяльності	30,6	77	31,3	75	31,0	58	35,6	49	36,5	45
Індекс ефективності інновацій	0,9	14	0,9	15	0,8	12	0,8	11	0,9	5

Як показують проведені дослідження (рис. 3), динаміка індикаторів інноваційного потенціалу України за 2014–2018 рр. досить повільна. На досягнення отриманого результату позитивно вплинув розвиток інституцій, знань і технологій, стан бізнесу та результати креативної діяльності. Майже без змін залишилась інфраструктура, проте показники людського капіталу та досліджень, а також стан ринку у 2018 р. значно зменшилися.

Показник «інституції» включає в себе політичну ситуацію, законодавчу базу та бізнес-середовище. Тобто інституції в державі формують базу, в рамках якої приватні підприємства, компанії та державні установи взаємодіють між собою для отримання до-

госпроможності у 2018 р. посіла 81 місце серед 137 країн світу (у попередньому рейтингу вона займала 85 позицію) [11].

Підвищився у 2018 р. і показник розвитку знань і технологій, а також результати креативної діяльності, які дещо пов'язані між собою і свідчать про гармонічне поєднання економічних, соціальних та екологічних факторів, що забезпечують захист майбутніх поколінь, надають можливості для розвитку свободи життєвого вибору, зокрема створення сприятливих умов для малого та середнього бізнесу (податкові канікули, пільгове кредитування, бізнес-консалтинг тощо).

Інфраструктура має велике значення для ефективного функціонування економіки, оскільки є важ-

Рис. 3. Графічне відображення динаміки складових глобального інноваційного індексу України за 2014–2018 рр.

ливим показником під час визначення місця розташування економічної діяльності, стимулює конкуренцію та значно впливає на економічне зростання. Проте, на жаль, інфраструктура майже не змінила свій показник у рейтингу. Зовсім інша ситуація спостерігається в політичному середовищі: рейтинг країни протягом останніх років постійно займає 122–123 місце, а це майже передостанні місця серед країн світу. Негативними є й показники людського капіталу та досліджень, особливо це стосується рівня освіти, яка втрачає свої рейтингові місця, навіть з 2016 р. по теперішній час, займаючи 20, 30 та 34 місце відповідно. Між тим, саме ці фактори зумовлюють інноваційний розвиток.

Таким чином, аналіз інноваційної діяльності України свідчить про її досить низьку результативність, що разом із політичною нестабільністю призводить до зниження інвестиційної привабливості.

Ефективна діяльність бізнесу є джерелом економічного зростання, що забезпечує зайнятість у країні та безпосередньо впливає на підвищення рівня якості життя населення. Посилення конкурентної боротьби на внутрішніх і зовнішніх ринках, виникнення нових її форм, диференціація попиту споживачів вимагають пошуку нових напрямів формування конкурентних переваг вітчизняних підприємств в умовах глобалізації [12].

ВИСНОВКИ

1. Багатовіковий еволюційний розвиток цивілізованого, продуктивного для суспільства ринку економічно розвинених країн показав, що такий ринок може нормально функціонувати і стрімко розвиватися за наявності поєднання егоїстичних і егоцентричних інтересів окремих товаровиробників з

інтересами суспільства в цілому в умовах цифрової економіки.

2. Для уточнення термінологічно-категоріального апарату розглянуто різні підходи до інноваційного розвитку та доведено, що в умовах цифрової економіки більш доцільним є використання терміна «інноватизація», суть якої значно ширше і полягає в генеруванні нововведень та сприяє ефективності економічних, соціальних та інформаційних систем. На цій підставі побудовано модель інноватизації як прогностичної ідеї розвитку бізнесу в умовах цифрової економіки.

3. Для формування цілісної картини інноваційного потенціалу України проаналізовано показники інноваційного розвитку країни за 2014–2018 рр. через призму складових глобального інноваційного індексу, що уможливило виявлення сильних і слабких сторін інноваційного розвитку нашої країни.

У подальшому планується розширити дослідження в напрямі визначення парадигми цифрової економіки та її впливу на інноваційний розвиток бізнесу в Україні. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Пугачевська К. Й., Пугачевська К. С. Цифровізація економіки як фактор підвищення конкурентоспроможності країни. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 39–45. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Pugachevska-K.-J.-1.pdf>
2. Должиков П. Н., Величко Н. М., Должикова А. П. Основы экономики и управления горным предприятием : учебное пособие. Донецк : Норд-пресс, 2009. 146 с.
3. Белявцева В. В. Методологія управління інноваційним розвитком регіону : монографія. Харків, 2017. 215 с.

4. Бочуля Т. В., Гринько П. Л. Інноваційні напрями модернізації інформаційного забезпечення управління сталим розвитком торговельних підприємств : монографія. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. 374 с.

5. Геєць В. Політико-економічні засади дослідження сучасного суспільства. *Економічна теорія*. 2015. № 3. С. 5–13.

6. Бугаєнко К. А., Лободзинська Т. П. Індекс інноваційного розвитку України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 5. С. 20–23. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1878/Buhaienko%20K.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7. Андреева В. Г., Сосновська О. А. Оцінка сучасного стану інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств реального сектора економіки України. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 68–74.

8. Grinko A., Bochulia T., Grynko P., Yasinetska I., Levchenko Ia. Formation of the concept of intellectualization information provision for managing an enterprise. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2017. No. 5/3. P. 4–14.

9. The Global Innovation Index 2017: Innovation Feeding the World / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent (ed.). 10th ed. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf

10. The Global Innovation Index 2018: Energizing the World with Innovation [Електронний ресурс] / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent. 11th ed. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf.

11. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016–2017. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

12. Причепя І. В., Мещерякова Т. К. Проблеми конкурентоспроможного розвитку підприємництва в Україні за сучасних умов // Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика : кол. моногр. Умань, 2017. 244 с.

REFERENCES

Andriieva, V. H., and Sosnovska, O. A. "Otsinka suchasnoho stanu investytsiino-innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv realnoho sektora ekonomiky Ukrainy" [Evaluation of the current state of investment and innovation activity of enterprises in the real sector of Ukraine's economy]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2016): 68-74.

Beliavtseva, V. V. *Metodolohiia upravlinnia innovatsiinym rozvytkom rehionu* [Methodology for managing innovative development of the region]. Kharkiv, 2017.

Bochulia, T. V., and Hrynko, P. L. *Innovatsiini napriamy modernizatsii informatsiinoho zabezpechennia upravlinnia stalym rozvytkom torhovelnykh pidpriemstv* [Innovative directions of modernization of information support of management of sustainable development of trade enterprises]. Kharkiv: Vydvo Ivanchenka I. S., 2018.

Buhaienko, K. A., and Lobodzynska, T. P. "Indeks innovatsiinoho rozvytku Ukrainy" [The index of innovative development of Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. 2018. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1878/Buhaienko%20K.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Dolzhykov, P. N., Velichko, N. M., and Dolzhikova, A. P. *Osnovy ekonomiki i upravleniya gornym predpriyatiem* [Fundamentals of economics and mining management]. Donetsk: Nord-press, 2009.

Dutta, S., Lanvin, B., and Wunsch-Vincent, S. "The Global Innovation Index 2017: Innovation Feeding the World". https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf

Dutta, S., Lanvin, B., and Wunsch-Vincent, S. "The Global Innovation Index 2018: Energizing the World with Innovation". http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf

Grinko, A. et al. "Formation of the concept of intellectualization information provision for managing an enterprise". *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, no. 5/3 (2017): 4-14.

Heiets, V. "Polityko-ekonomichni zasady doslidzhennia suchasnoho suspilstva" [Political and economic principles of modern society research]. *Ekonomichna teoriia*, no. 3 (2015): 5-13.

"Pozytsiia Ukrainy v reitynhu krain svitu za indeksom hlobalnoi konkurentospromozhnosti 2016-2017" [Ukraine's position in the Global Competitiveness Index 2016-2017]. <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

Prychepa, I. V., and Meshcheriakova, T. K. "Problemy konkurentospromozhnoho rozvytku pidpriemnytstva v Ukraini za suchasnykh umov" [Problems of competitive development of entrepreneurship in Ukraine under current conditions]. In *Rozvytok pidpriemnytstva v Ukraini: teoriia, metodolohiia ta praktyka*. Uman, 2017.

Puhachevska, K. I., and Puhachevska, K. S. "Tsyfrovizatsiia ekonomiky yak faktor pidvyshchennia konkurentospromozhnosti krainy" [Digitizing of the economy as a factor of increasing competitiveness of the country]. *Infrastruktura rynku*. 2018. <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Pugachevska-K.-J.-1.pdf>